

Bò u Cua Cá C&p... L&c b&u cua đ&u năm Con C&p, h&i ra con gì, hóa ra là ra con cá.

Mà l&i là cá bông lau, ngu&n s&ng c&a h&n 300,000 ng& i Vi&t Nam. B& Nông Nghi&p Hoa K& đang so&n m&t ch&ng trình đ&c bi&t đ& xi&t lu&ng cá bông lau (v&i tên s& đ&ng m&y năm qua là cá basa) nh&p vào n&c M&. Ch&ng trình xi&t cá này còn là h& s& m&t, nh&ng đã b& khui ra trên m&t báo Washington Post hôm Th& Ba 16-2-2010. Th& m&i bi&t, chính ph& Obama t& ra quan tâm nhi&u v& b&o h& m&u đ&ch.

Bài báo nhan đề “Food Safety Rules to Emerge from Fight over Imported Catfish” (Lu&t an toàn th&c ph&m s& xu&t hi&n trong cu&c chi&n v& cá bông lau nh&p c&ng) c&a phóng viên Kimberly Kindy m& đ&u b&ng đ&n vẫn báo bảo:

“Lo&i cá bông lau v&i vài s&i râu, ăn sát đáy n&c là m&t trong nh&ng sinh v&t l&p nh&t & đi& c&u. Nh&ng trong nhi&u tháng, cá bông lau n&m ngay trung tâm n& l&c v&n đ&ng hành lang dày đ&c & Washington trong cu&c chi&n gi&a các ch& tr&i cá Hoa K& kình v&i các h&ng nh&p c&ng cá.”

Chuy n nghe có v là x a r i. Nh ng l n này s có m c đ nguy hi m h n cho Vi t Nam. Đó là v n đ y t , v n đ s c kh e c a ng i tiêu th . Có nghĩa là, cá bông lau t Vi t Nam bán sang M có đ c h i hay không?

V n đ nêu ra là cá bông lau VN s b ki m tra ra sao, và đ c h i có hay không, v i m c đ nào. Ng i nuôi cá bông lau Hoa K đã b m nhi u tri u đô la đ v n đ ng qu c h i M năm 2008 ra lu t xi t riêng lo i cá này, m t ch ng trình d toán s t n s kh i t 5 tri u đô t i 16 tri u đô khi ti n hành ch ng trình này t năm t i. Có nghĩa là, theo Washington Post, t năm 2011, M s d ng rào y t đ i v i cá bông lau VN. T i sao không ki m soát y t lo i cá khác? Đ n gi n vì các h i nuôi cá bông lau mu n th .

Phía VN t t nhiên là không a lu t ki m tra m i. Báo này k r ng Đ i S CSVN Lê Công Ph ng đã nói r ng Qu c H i M gi hình vì s a lu t l v cá bông lau đ u đ i cho các tr i nuôi cá M .

Theo lu t nông nghi p thông qua năm 2008, h s ki m tra cá bông lau đang đ a v B Nông Nghi p M , n i đã m t 18 tháng s so n lu t l m i. Các lu t này v n còn gi bí m t, d ki n s đ c ch p thu n b i Văn Phòng Qu n Tr và Ngân Sách s m là Th Ba. T t c các lo i cá khác s v n thu c trách nhi m c a S Th c Ph m và D c Li u FDA.

Các tr i nuôi cá M nói nh th m i là công b ng, khi đòi các tr i nuôi cá bông lau (t c cá basa) t i VN theo theo tiêu chu n an toàn c a M . Xin chú ý, r ng lu t m i s khó h n: s tăng th nghi m và ki m tra t i ch (nghĩa là, t i các tr i cá VN).

Chuy n t c c i này đ c th y ngay: t i sao ch ki m tra riêng cá bông lau VN? Th còn tôm, cá ng , cá n c... không ki m tra hay sao?

Báo Washington Post ghi l i Byron Truglio, viên ch c an toàn đã h i h u t S An Toàn H i S n c a FDA, nói, “Th t là t c c i. T i sao ch tính riêng cá bông lau? Không h có ai ăn cá s ng theo th c đ n sushi mà dùng cá bông lau c . Đây là m t s n ph m r t là ít nguy hi m.”

Cu c chi n cá bông lau sinh kh i t năm 2002, khi Qu c H i M thông qua m t d lu t nông nghi p trong đó c m các tr i nuôi cá VN dán nhãn hi u “cá bông lau” đ i v i cá t VN bán sang M . Lúc đó, vi t có v nh khoa h c: r ng cá VN thu c gia đình Pangasius, trong khi lu t này nói là ch có cá thu c gia đình Ictaluridae M m i có quy n dán nhãn hi u cá bông lau.

Hai lo i cá th c ra có v k nh y h t nhau.

Tuy nhiên, vào năm 2008, khi m t d lu t nông nghi p m i đ a lên qu c h i, thì cá bông lau VN (b y gi đã dán nhãn hi u cá basa) đã th ng l n trong m t tr n m i: dân M ăn cá bông lau nuôi M l i ít h n c th i năm 2002, trong khi ăn cá basa VN nhi u h n. M t lý do n a: cá basa Vi t Nam r h n cá bông lau M .

Th là, các h i nuôi cá M bèn ra đ c chiêu m i: yêu c u thi t l p ch ng trình ki m tra cách nuôi cá ngoài n c M , đ c bi t là t i các tr i nuôi cá VN, vì lý do an toàn s c kh e cho dân M , nh ng ng i ăn cá. Cho dù h năm 2002 ngăn c m dán nhãn cá bông lau cho cá VN, t i năm 2008 h tr m t và g i đó là “imported catfish” (cá bông lau nh p c ng) và đòi đ a cá này vào ch ng trình USDA ki m tra.

Th ng ngh sĩ Thad Cochran (C ng Hòa), đ i di n ti u bang Mississippi, n i g i là th đô cá bông lau M , đ n đ u cu c chi n ngăn c n cá VN, giúp so n lu t v ch ng trình USDA ki m tra cá Vi t.

Lý do đ n ra là có ch t kháng sinh và thu c r y m t s cá bông lau nh p c ng t VN. Đúng là FDA có th y nh th , nh ng ch a t ng có ai ch t vì ăn cá bông lau VN. Đ ki n t Trung Tâm Phòng Ch ng B nh Hoa K (CDCP) cho th y cá nói chung ch chi m 3% tr ng h p làm ng i ăn ch t vì nhi m trùng salmonella. Nh ng không ai ch t vì cá bông lau VN c .

B Tr ng Nông Nghi p Tom Vilsack t ch i tr l i ph ng v n c a báo Washington Post. Tuy nhiên, m t phó b n t lu t ki m tra cá bông lau mà báo này có đ c cho th y cá VN s b đ a vào ch ng trình ki m tra m i, đi u ch c ch n s b phía VN ph n đ i.

B n s th o ch ng trình vi t là ki m tra v sinh cá bông lau VN s c u kho ng 36 m ng s ng m i năm vì các c v t v ng vì nhi m salmonella. Th c s , đ ki n CDC nói là ch a h có ai ch t vì cá bông lau VN c . Chi ti t na sau đó đã b gi m b t s t v ng đi, theo các ngu n tin liên h t i v i c so n lu t ti t l cho phóng viên.

Các viên ch c USDA t ch i tr l i câu h i là có chi ti t v nh ng cái ch t vì ăn cá trong b n văn cu i cùng h trình lên Phòng Qu n Tr và Ngân Sách hay không.

N u lu t l m i hoàn t t nh đ ki n trong tháng này, các tr i nuôi cá bông lau VN s ph i đón các phái đoàn thanh tra cá t Hoa K sang liên t c. Và ch ki m tra v sinh y t các tr i cá

bông lau thôi. Còn thì s tha t i cho t t c các lo cá khác, dù bi n hay h , sông hay ao cá sau nhà...

Gavin Gibbons, phát ngôn nhân c a National Fisheries Institute, n i đ i di n các nhà nuôi cá ngoài Hoa K , nói, “K ngh chúng tôi s nói r t l n cho ai cũng nghe. Chúng tôi s ch ra m t s đ i u phi lý đã đ n t i vi c đ nh nghĩa tên cá ‘bông lau,’ và n l c v n đ ng hành lang ẩm mu i sau đó.”

Qu nhiên, năm c p nghe chuy n cá là th y nh c đ u. Hãy nên th y thêm n a, khi M xi t rào th ng m i VN, ngành th y s n Vi t Nam s thi t h i tr c tiên và qua đó là nhi u ngàn ng i Vi t đang s ng liên h t i ngành này.